

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง “การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี” มีผลการวิจัยสรุปตามลำดับได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการสอนความคิดสร้างสรรค์แบบใหม่กับวิธีการสอนแบบเดิม

สมมติฐานการวิจัย

ทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง ชายและหญิง อายุระหว่าง 3-5 ปี ที่กำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อยู่ในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวนทั้งสิ้น 50 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง ชายและหญิง อายุระหว่าง 3-5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 จำนวน 25 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมแบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตัวแปรตาม คือ ความคิดสร้างสรรค์

เครื่องมือในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. แบบประเมินเชิงปฏิบัติวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
 1. ศึกษาคู่มือหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2546 (อายุ 3-5 ปี) และตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมระดับก่อนประถมศึกษาของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2560)
 2. ศึกษาตำรา หนังสือ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย
 3. ดำเนินการสร้างแผนการจัดกิจกรรม โดยกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผล
 4. นำแผนการจัดกิจกรรมที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
2. แบบประเมินเชิงปฏิบัติวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง
 1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทักษะความคิดสร้างสรรค์ ถือเป็นทักษะหนึ่งในหกกิจกรรมหลัก เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับ เนื้อหา จุดประสงค์ และรูปแบบของแบบทดสอบ เพื่อวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง
 2. ศึกษาทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ จากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะความคิดสร้างสรรค์
 3. ศึกษาเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินของ สิริมา ภิญญอนันตพงษ์, 2553 (ปรับปรุงแก้ไข)
 4. สร้างแบบประเมินเชิงปฏิบัติวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง โดยแบบประเมินจัดเป็นกิจกรรมแบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
 5. นำแบบประเมินเชิงปฏิบัติวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในช่วงระยะเวลา เดือนมกราคม พ.ศ. 2562 – เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2562 มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียนในการทำการการศึกษา

2. ทำการปฏิบัติวิจัย โดยดำเนินการในโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ห้องเรียน สัปดาห์ละ 3 ครั้ง
3. สร้างความคุ้นเคยในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง
4. ดำเนินการทำกิจกรรมแบบบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นตามขั้นตอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการประเมินเชิงปฏิบัติวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สูตร t-test แบบ Dependent Samples (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2521)
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t-test แบบ In dependent Samples

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า เด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมีทักษะความคิดสร้างสรรค์โดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมีทักษะความคิดสร้างสรรค์โดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งให้ดีขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยมีการอภิปรายผล ดังนี้

1. ทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่เพิ่มขึ้นนั้น มีปัจจัยที่ช่วยส่งเสริม คือ การจัดกิจกรรมบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจาก 6 กิจกรรมหลัก คือ กิจกรรมเคลื่อนไหว กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา แล้วยังมีกิจกรรมที่ปรากฏในด้านแต่ละด้านของความคิดสร้างสรรค์ เช่น การวาด การพิมพ์ การปั้น และการประดิษฐ์ เด็กได้เรียนรู้ผ่านการบูรณาการจากสถานการณ์จริงโดยการลงพื้นที่เข้าไปสำรวจการทอผ้า วิธีการทอผ้า หรือแม้แต่การลงมือปฏิบัติการทอผ้าด้วยตนเอง ทำให้เด็กเกิดความสุขและพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และสามารถพัฒนาผลงานผ่านกระบวนการสร้างจินตนาการความคิดสร้างสรรค์พร้อมทั้งนำประสบการณ์ตรงที่ได้รับมา

ผสมกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทำให้เกิดองค์ความรู้ที่มีความแปลกใหม่ รวมทั้งเด็กได้ฝึกการทำงานอย่างเป็นระบบ เนื่องจากการปฏิบัติบ่อยครั้ง จึงเกิดความคล่องแคล่ว สร้างสรรค์และความชำนาญในการทำงาน ทำให้มีทักษะความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นสอดคล้องกับทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ (ชลธิชา ชิวปรีชา, 2554 อ้างถึงใน ทิวัตต์ นกบิน, 2542) กล่าวว่า ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่เห็นและเข้าใจ จะสามารถรวบรวมข้อมูลและประสบการณ์ต่างๆเข้าด้วยกัน การที่เด็กได้ใช้ความคิดอย่างอิสระและคิดรูปแบบของงาน การได้ลงมือปฏิบัติและหาคำตอบด้วยตนเอง ถือเป็นหัวใจสำคัญของการเกิดความคิดสร้างสรรค์ เมื่อเด็กเรียนรู้และปฏิบัติบ่อยครั้ง ทำให้ได้ผลงานที่แปลกใหม่ออกมา

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม เด็กสามารถแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ของตนเองผ่านการทำงานที่หลากหลาย เช่น การวาด การพิมพ์ การปั้น และการประดิษฐ์ เริ่มจากเรียนรู้สิ่งง่ายไปหายากโดยใช้สายผ้า การทอผ้า วิธีการหรือกระบวนการที่เด็กได้รับประสบการณ์จากสถานการณ์จริงทุกครั้งก่อนลงมือปฏิบัติ เช่น ก่อนมีการวาดลายผ้าตามความคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเอง เด็กบางคนวาดลวดลายของผ้าจากสิ่งที่เห็น เด็กบางคนวาดลวดลายของผ้าตามความคิดและจินตนาการที่ได้รับ จึงเกิดเป็นชิ้นงานที่แปลกใหม่ ๆ สอดคล้องกับ (วารุณี นวลจันทร์, 2539) ได้ศึกษาการวิจัยการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงานที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมสร้างสรรค์แบบปกติ โดย ฮัรบราฮัม มาสโลว์ (Maslow, 1943) กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนจะต้องมีความต้องการแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจให้กับตนเอง โดยเด็กจะนำมาสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่มาใช้ได้ตามจินตนาการของตนเอง เด็กจะเกิดการคิดและวางแผนในการทำผลงานที่ออกมาในแต่ละชิ้นแล้วมาสร้างสรรค์ผลงานตามขั้นตอนและความสนใจของตนเอง ทำให้เด็กได้ฝึกการทำกิจกรรม ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากจะเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมท้องถิ่นให้กับตัวเด็กแล้วยังมีส่วนทำให้ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น

3. กิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ เริ่มจากกิจกรรมการวาด เป็นพื้นฐานสำคัญในการที่เด็กได้เริ่มขีดเขียนลวดลายผ้าตามความคิดและจินตนาการ กิจกรรมการพิมพ์ เด็กจะเลือกใช้วัสดุธรรมชาติที่ท้องถิ่นมีอยู่ เช่น ต้นกล้วย ต้นอ้อย ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจของท้องถิ่น นำส่วนต่าง ๆ มาให้เด็กได้เลือกพิมพ์ลวดลายผ้าตามจินตนาการ สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของอีริกสัน (Erikson, 1978) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเป็นระยะที่มีความคิดสร้างสรรค์ ถ้าหากให้มีส่วนร่วมในการคิดและทำกิจกรรมต่างๆอย่างเสรี จะทำให้เด็กมีโอกาพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ กิจกรรมการปั้นเป็นขั้นที่ได้รู้จักการวางแผน การตัดสินใจ จากการสัมผัสสลายนูนสูง นูนต่ำบนลายผ้า และเลือกปั้นลายผ้าออกมาเป็นรูปทรงต่างๆ ส่วนกิจกรรมการประดิษฐ์เป็นการสร้างสรรค์ผลงานที่เด็กได้เรียนรู้จากกิจกรรมการวาด การพิมพ์ การปั้น สู่การประดิษฐ์สร้างสรรค์ที่เกิดเป็นผลงานของเด็กเองด้วยความภาคภูมิใจ การปฏิบัติกิจกรรมทำให้สมองซีกขวาที่เกี่ยวข้องกับจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดแปลกใหม่ สอดคล้องกับ กิลฟอร์ด (Guilford, 1971) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นสมรรถภาพทางสมองที่มีอยู่ในนี้ทุกคน ความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิด อเนกนัย คิดได้หลากหลายแง่มุม และความคิดสร้างสรรค์ในเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมโดดเด่น นั่นคือ ผ้าทอพื้นเมืองบ้านสระบัวเก่า เด็กจะได้รับการซึมซับวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมที่หลากหลายและมีคุณค่า ถือเป็นสร้างพื้นฐานที่ดีในเชิงความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม ความคิด

คล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะได้รับการดูแลและจัดประสบการณ์อย่างถูกต้อง เหมาะสมตามพัฒนาการอย่างไม่ขาดตกบกพร่อง เด็กจะมีองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ทุกด้าน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นอย่างมากในการพัฒนาเด็กด้านการจัดกิจกรรม และบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดนั่นก็คือ “ครู” ที่จะให้โอกาสให้เด็กได้คิด ค้นพบ และแสดงออกอย่างหลากหลายด้วยความรักในสิ่งที่เด็กลงมือทำ ครูจึงควรเลือกใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กแต่ละคน ให้โอกาสให้เด็กได้สร้างสรรค์ผลงานอย่างเต็มศักยภาพ และคอยดูแลเด็กเมื่อเกิดปัญหาจนสิ้นสุดกิจกรรม เด็กจะมีความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้นหลายรูปแบบโดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาเกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะหลังจากได้วิเคราะห์ข้อมูลแล้วเพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องจะนำกิจกรรมไปจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย และในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการปลูกฝังภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ที่เด็กอาศัยอยู่ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างภาคภูมิใจ แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่
2. เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แบบใหม่ที่น่าการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายมากขึ้น อีกทั้งเป็นการปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้กับเด็กปฐมวัยได้ซึมซับวัฒนธรรมของการทอผ้าที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง
3. ทุกครั้งที่เด็กทำผลงานเสร็จ ควรให้เด็กออกมาเล่าและนำเสนอผลงานของตนเองให้ผู้อื่นได้ชื่นชม เด็กจะรู้สึกภูมิใจและเห็นคุณค่ากับผลงานของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการสอนตุ๊กตากลุ่มชาติพันธุ์กับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิควิธีการสอนแบบอื่น ๆ
2. ควรทำการวิจัยต่อเนื่องโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนใกล้เคียง เพื่อเป็นการปลูกฝังการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น
3. ควรเลือกกลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัยที่มีความต่างทางวัฒนธรรม เช่น กะเหรี่ยง พม่า เขมร ไทยทรงดำ ไทยลื้อ ฯ เข้ามาเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความเป็นวัฒนธรรม

4. ควรทำการวิจัยการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมการกลุ่มสื่ การฝึก การตัดปะ การออกแบบ เป็นต้น